

Utviklingstrender i de europeiske marinene – konsekvenser for Norge?

Sjømaktseminaret, Ulvik, 30. august 2012
Paal Hilde, FHS/IFS

Formål / oversikt

- Opplyse: Hvilke hovedtrekk ser man i utviklingen av europeiske sjøforsvar på 2000-tallet?
- Analysere: Hvilke faktorer ligger bak denne utviklingen?
- Utfordre: Hva betyr dette for Norge og Sjøforsvaret?

Del 1

UTVIKLINGEN I EUROPEISKE SJØFORSVAR

Norge

1990	12 Kobben	 	Sleipner 2 	38 	Snøgg Storm Hauk
2000	10 Ula Kobben	 		22 	Storm Hauk
2005	 Ula	 		14 	Hauk
2012	 Ula	 		 	Skjold

Danmark

1990	 Narvahlen Delfinen	 		16 	Willemoes Søløven
2000	 Narvahlen Tumleren	 		 	Willemoes
2005	 Tumleren Kronborg	 		 	Flyvefisken
2012				 	Absalon

Nederland

1990	Zwaardvis Dolfijn 	16 Tromp, Van Heemskerck Kortenaer, Van Speijk	Poolster
2000	Walrus 	16 Tromp, Van Heemskerck Kortenaer, Van Speijk Karel Doorman	Rotterdam Amsterdam
2005	Walrus 	15 De Zeven Provinciën, Van Heemskerck Kortenaer, Karel Doorman	Rotterdam Amsterdam
2012	Walrus 	 De Zeven Provinciën Karel Doorman	Rotterdam Amsterdam

Spania

1990

Galerna, Delfin

8

Principe de Asturias
Dedalo

2

Churruca
Alcala Galiano

7

Santa Maria
Balears
Descubierta

14

Castilla, Velasco

5

2000

Galerna, Delfin

8

Principe de Asturias

Santa Maria
Balears
Descubierta

17

Castilla, Galicia
Hernan Cortes

4

Patiño
Marqués de la Ensenada

2

2005

Galerna, Delfin

8

Principe de Asturias

Alvaro de Bazan
Santa Maria
Balears
Descubierta

16

Galicia, Hernan Cortes

4

Patiño
Marqués de la Ensenada

2

2012

Galerna

Principe de Asturias

Alvaro de Bazan
Santa Maria

10

Juan Carlos I, Galicia
Hernan Cortes

4

Cantabria, Patiño

2

Storbritannia

1990	Swiftsure Trafalgar Valiant Churchill Oberon 16 11	Invincible 3	Type 42 Bristol 13	Leander Type 21 Cornwall Broadsword 34	Fearless Sir Bedivere/Galahad 8	Olwen, Tidespring Rover, Leaf + 13
2000	Swiftsure, Trafalgar 12	Invincible 3	Type 42 11	Cornwall Broadsword Type 23 20	Ocean, Fearless Sir Bedivere/G. 8	Fort Victoria, Olwen, Rover, Fort Grange Leaf + 9
2005	Swiftsure, Trafalgar 11	Invincible 3	Type 42 11	Cornwall Type 23 20	Ocean, Albion Sir Bedivere/G. 6	Fort Victoria, Rover Fort Rosalie, Leaf Wave 12
2012	Trafalgar, Astute 7	Invincible 3	Type 45, Type 42 6	Type 23 13	HMS Illustrious Ocean, Albion Bay 5 (6)	Fort Victoria, Rover Fort Rosalie, Leaf Wave 8

Frankrike

1990

Rubis

4

Agosta
Daphne

14

Clemenceau

2

Jeanne d'Arc

Colbert

15

Cassard, Suffren
Georges Legyues,
Tourville, +3

Command. Eiviere
D'Estienne d'Ovres

24

Ouragan
Bougainville
Champlain

8

Durance

5

2000

Rubis

6

Agosta

2

Clemenceau

14

Cassard, Suffren
Georges Legyues,
Tourville

Jeanne d'Arc

D'Estienne d'Ovres
Floreale, La Fayette

25

Foudre
Ouragan
Champlain

9

Durance

5

2005

Rubis

6

Charles de Gualle

14

Cassard, Suffren
Georges Legyues,
Tourville

Jeanne d'Arc

D'Estienne d'Ovres
Floreale, La Fayette

20

Foudre
Ouragan
Champlain

9

Durance

4

2012

Rubis

6

Charles de Gualle

12

Horizon, Cassard
Georges Legyues,
Tourville

Mistral
Foudre

4

Durance

4

Floreale, La Fayette

11

Russland – Nord- og østersjøflåten

1990

Charlie
Echo
Victor
November ++
77

Kilo
Tango
Foxtrot
Whiskey +
75

Slava
Kresta 15

31

Krivak, Grisha + 74

Sovremennyy
Kashin, Udaloy, +

Ropucha
Alligator
Polnocny 32

2000

Oscar
Akula
Victor +
18

Kilo
Tango
5

Slava 3

8

Neustrashimyy
Krivak 6

Sovremennyy
Udaloy +

Ropucha
Alligator
Polnocny 12

2005

Oscar
Akula
Sierra +
14

Kilo
8

Slava 3

7

Neustrashimyy
Krivak 4

Sovremennyy
Udaloy

Ropucha
Alligator
11

2012

Oscar
Akula (II)
Sierra +
16

Lada
Kilo
10

Slava 1

9

Neustrashimyy
Krivak 3

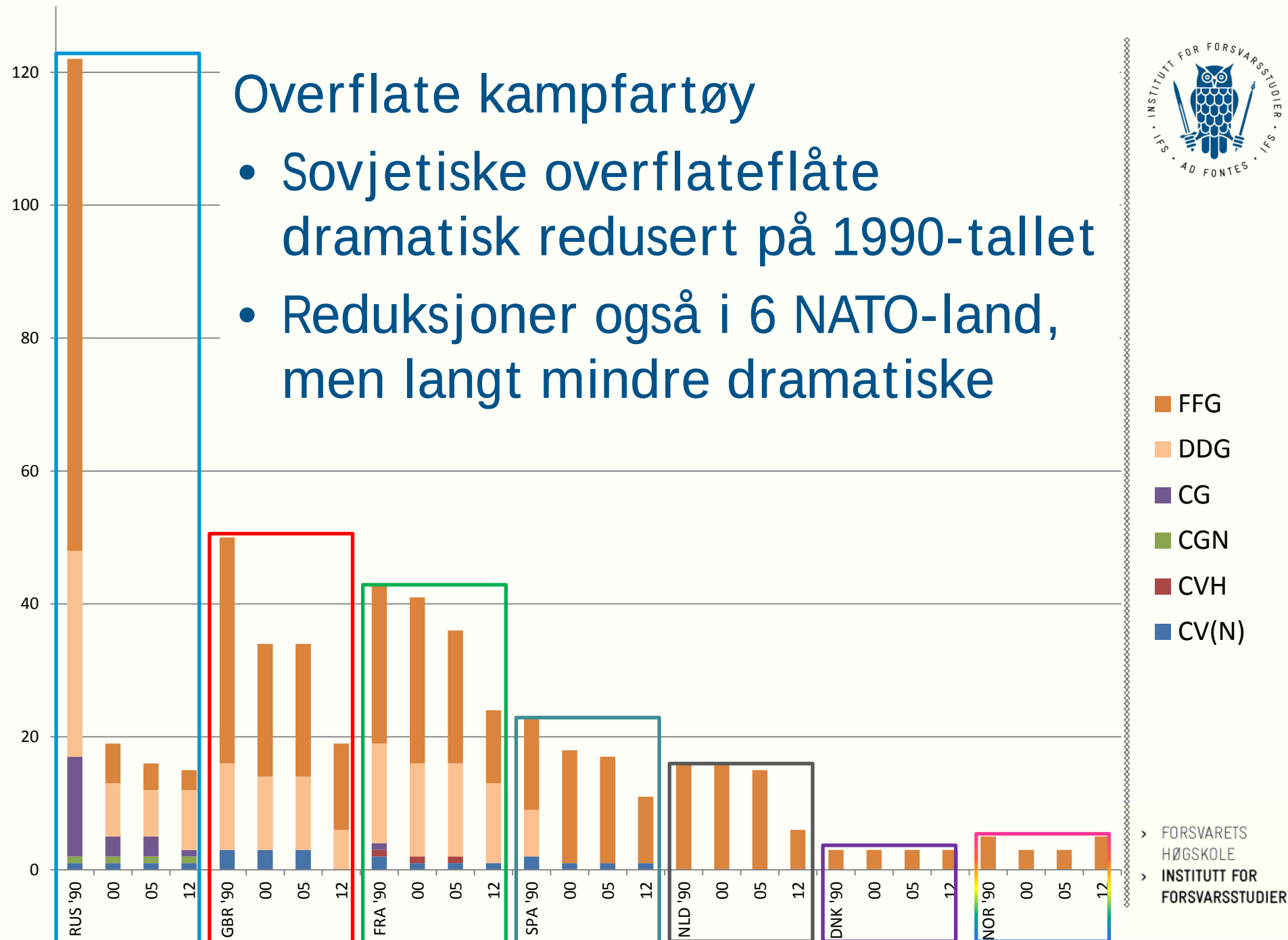
Sovremennyy
Udaloy

Ropucha
Alligator
9

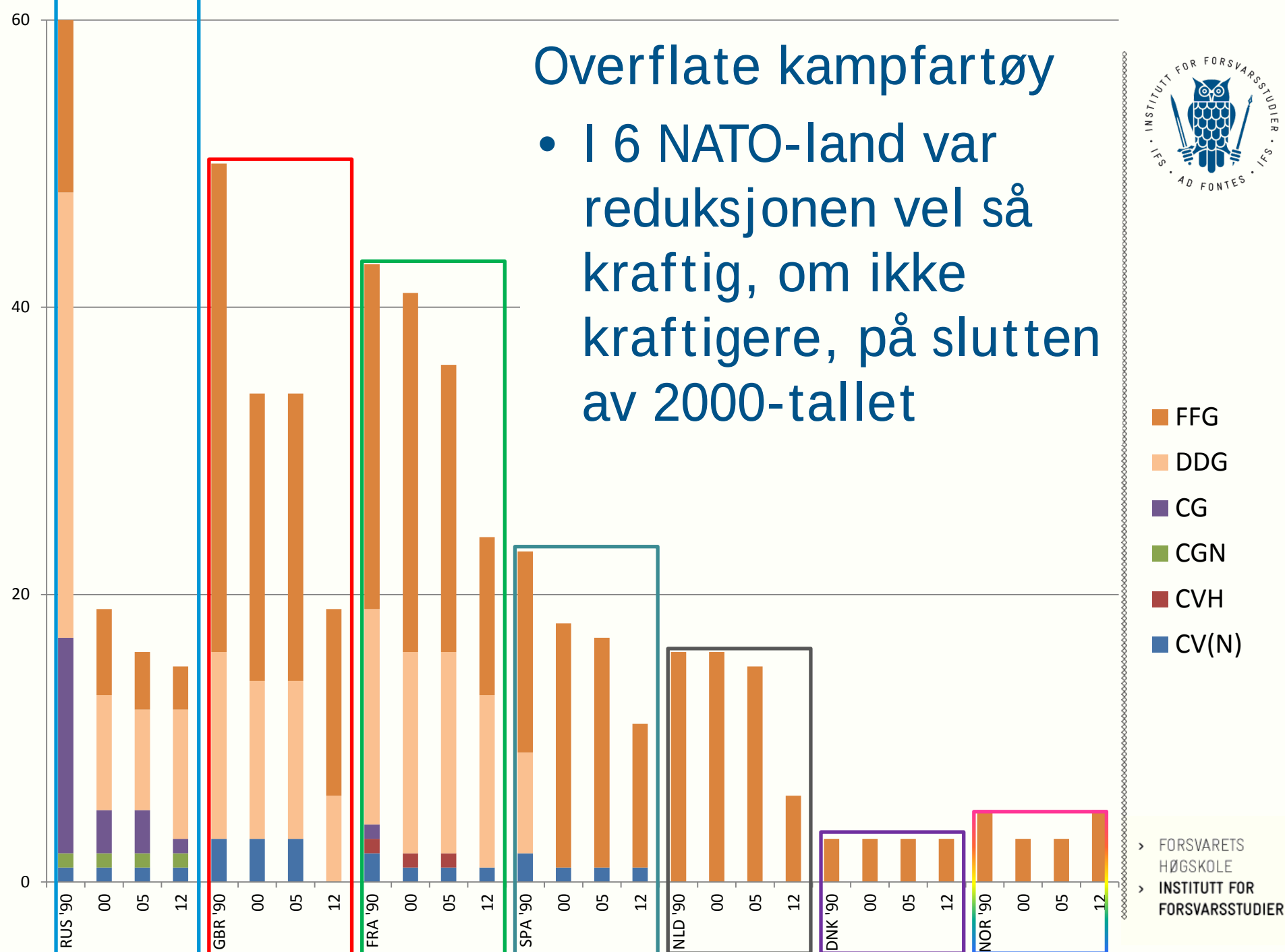
Overflate kampfartøy

- Sovjetiske overflateflåte dramatisk redusert på 1990-tallet
- Reduksjoner også i 6 NATO-land, men langt mindre dramatiske

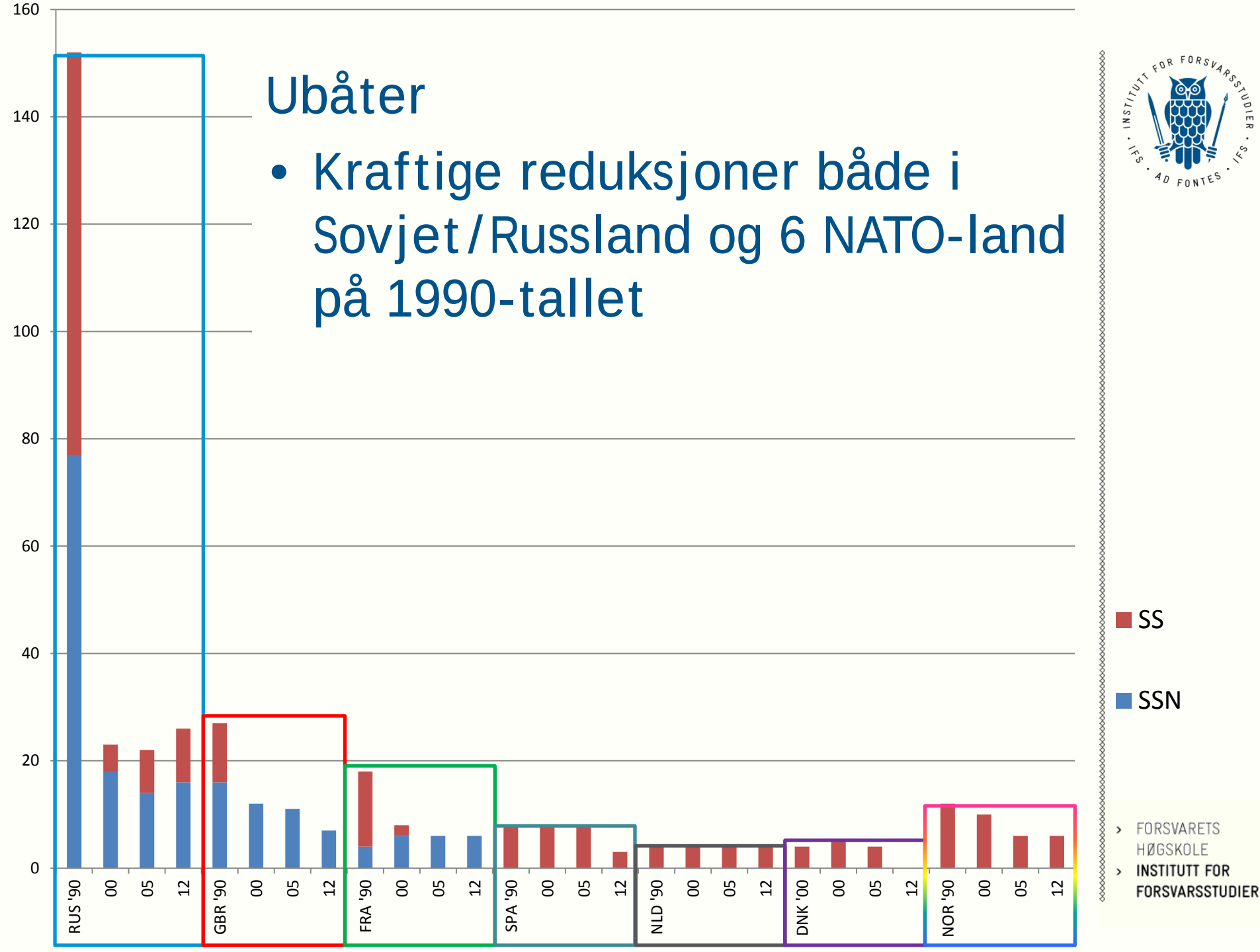
Overflate kampfartøy

- I 6 NATO-land var reduksjonen vel så kraftig, om ikke kraftigere, på slutten av 2000-tallet

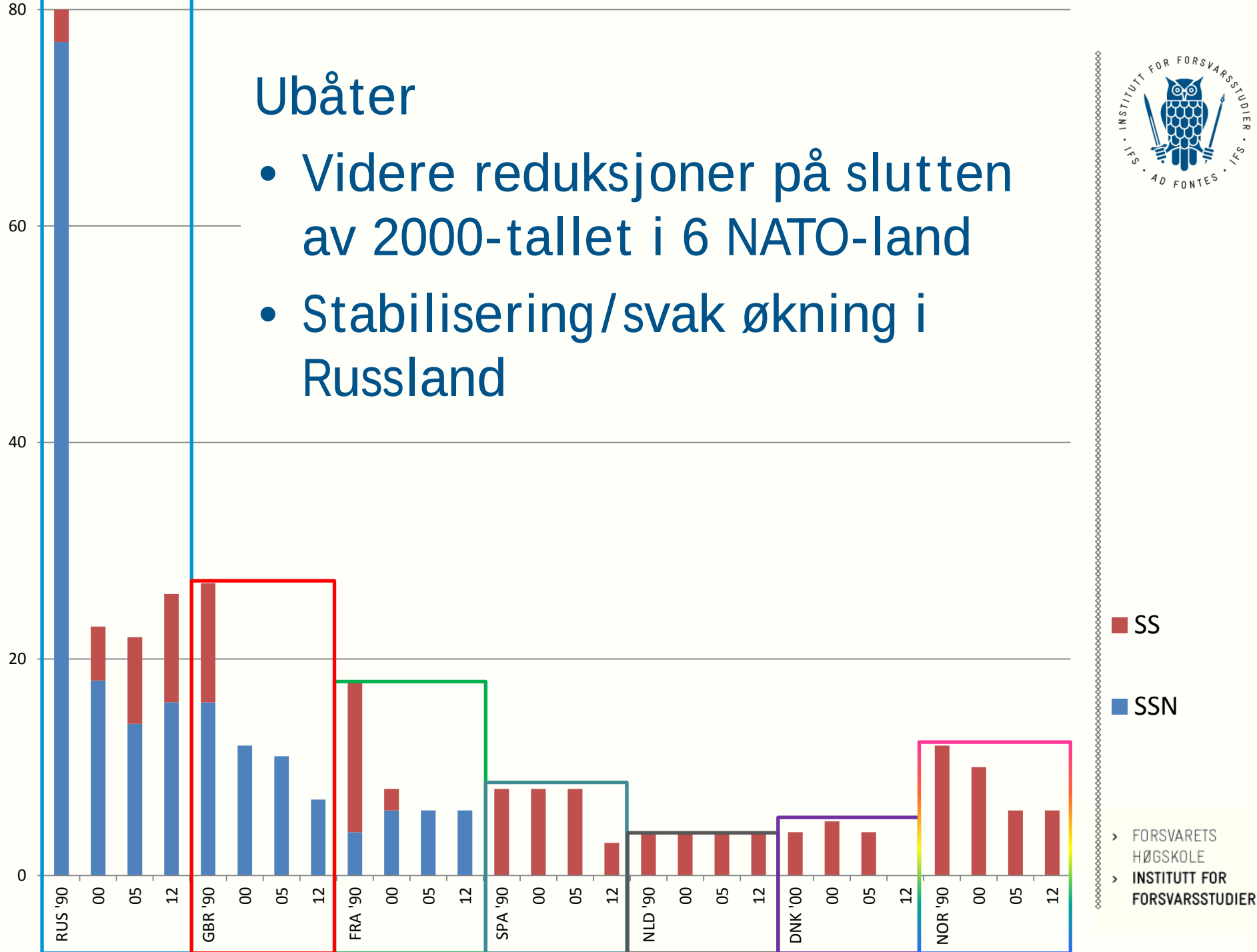
Ubåter

- Kraftige reduksjoner både i Sovjet/Russland og 6 NATO-land på 1990-tallet

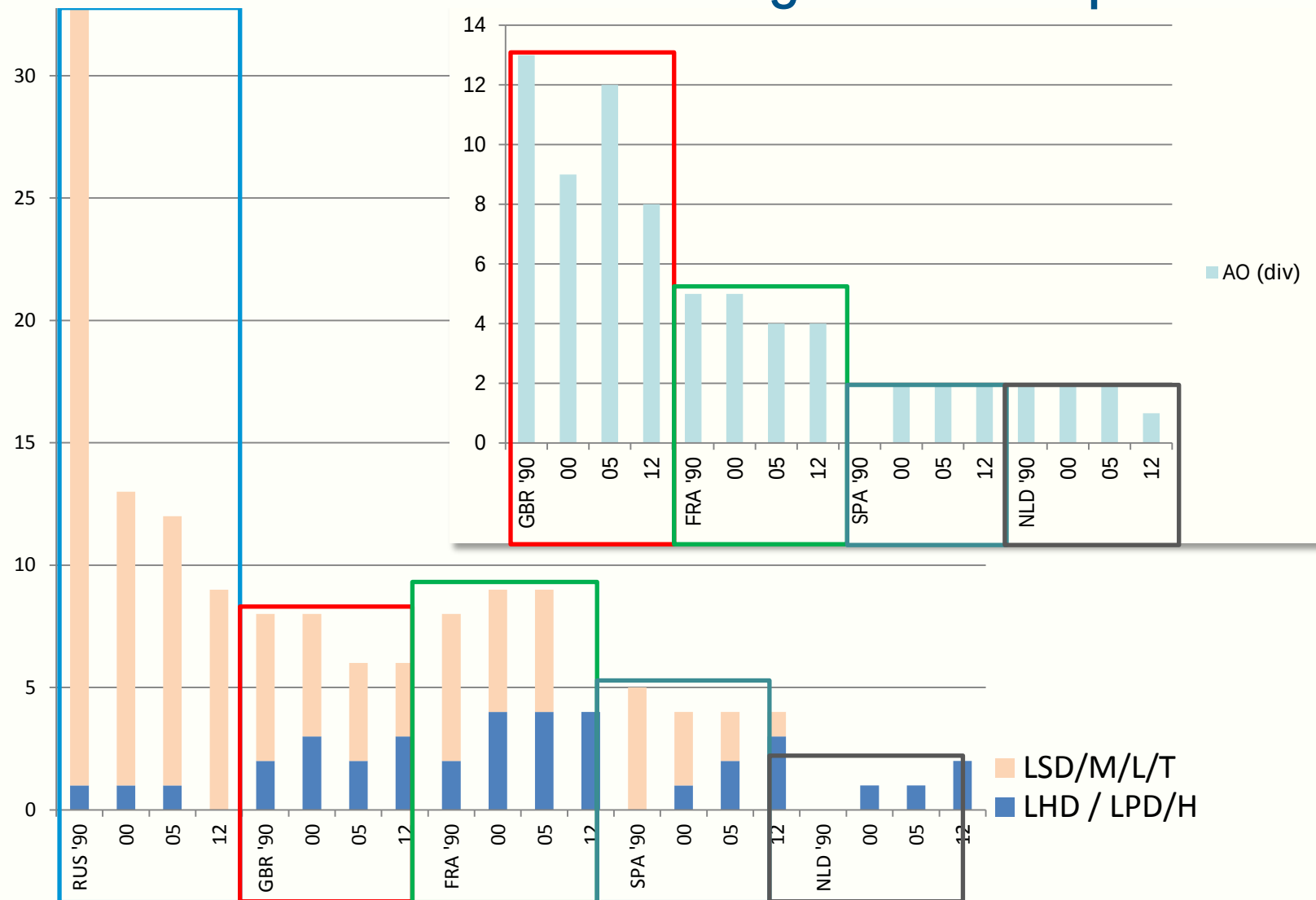
Ubåter

- Videre reduksjoner på slutten av 2000-tallet i 6 NATO-land
- Stabilisering/svak økning i Russland

Amfibie- og støttefartøy

- NATO 6: Økning i ant. moderne amfibieskip
- Relativt stabilt antall log/støtteskip

Utviklingstrekk

- Sovjetiske/russiske flåten dramatisk redusert på 1990-tallet. Stabilisert på 2000-tallet. Få nye fartøy.
- I 6 NATO-land reduksjoner på '90-tallet og slutten av '00-tallet
 - både overflate kampfartøy og ubåter redusert. En god del fornying.
 - antall moderne amfibiske fartøy og støttefartøy økt eller stabilt.

Del 2

HVA FORKLARER UTVIKLINGSTREKKENE?

- › FORSVARETS
HØGSKOLE
- › INSTITUTT FOR
FORSVARSSTUDIER

Forklaringer

- Post-kald krig
 - oppløsningen av Sovjetunionen, forfallet i russisk forsvar
 - «fredsdividenden» i NATO 6
- Nytt operasjonsmønster/nye utfordringer
 - sjøkontroll i Atlanteren ikke lenger mål
 - ekspedisjonære operasjoner, «naval diplomacy», senere «good order at sea» hovedfokus – strategisk avstand

Forklaringer

- Reduserte forsvarsbudsjett + økende kostnader = nyinvesteringer krevende
- Økonomisk krise fra slutten av 2000-tallet
- Landmilitært fokus i operasjoner (Irak, Afghanistan!) på 2000-tallet; nedprioritering av det maritime

- Del 3

KONSEKVENSER FOR NORGE?

Konsekvenser

- Tre påstander: Gitt reduksjonen i flåtestyrker i NATO, samt USAs vending mot Asia,
 - 1) har Sjøforsvaret relativt blitt større i europeisk kontekst, tross reduksjoner
 - 2) blir Norge mer utsatt/sårbar (gitt den erklærte russisk satsingen på sjøforsvaret)
 - 3) vil Sjøforsvaret måtte forvente å bidra mer i ulike typer oppdrag langt borte i årene fremover

Antall ubåter i europeiske NATO-land ved Atlanterhavet

	c 1990		c2000		2012
UK	27	Tyskland	14	UK	7
Tyskland	24	UK	12	Frankrike	6
Frankrike	17	Norge	10	Norge	6
Norge	12	Frankrike	8	Nederland	4
Spania	8	Spania	8	Tyskland	4
Nederland	5	Danmark	5	Spania	3
Danmark	4	Nederland	4	Portugal	2
Portugal	3	Portugal	3	Belgia	0
Belgia	0	Belgia	0	Danmark	0
	<u>100</u>		<u>64</u>		<u>32</u>

Antall overflate kampfartøy (C, D, F)

	c 1990		c 2000		2012
UK	47	Frankrike	39	Frankrike	24
Frankrike	42	UK	31	UK	18
Spania	21	Spania	17	Tyskland	15
Tyskland	16	Nederland	16	Spania	10
Nederland	16	Tyskland	14	Nederland	6
Portugal	15	Portugal	6	Norge	5
Norge	5	Belgia	3	Portugal	5
Belgia	4	Danmark	3	Danmark	3
Danmark	3	Norge	3	Belgia	2
	<u>169</u>		<u>132</u>		<u>88</u>

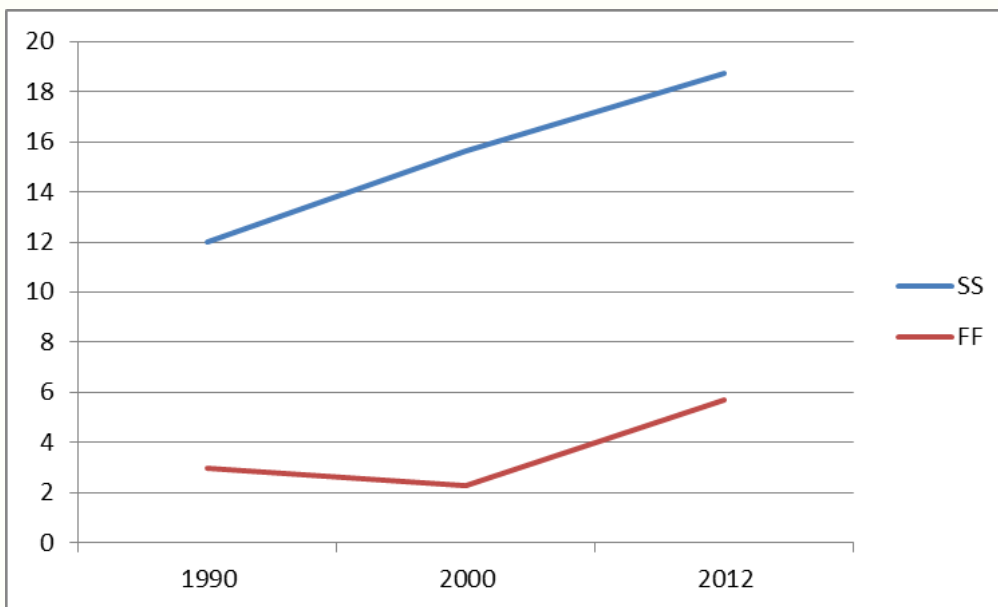

Konsekvenser

1) Sjøforsvaret har relativt blitt større i europeisk kontekst, tross reduksjoner

Norge som %-andel

	1990	2000	2012
Ubåter	12	16	19
Overflate	3	2	6

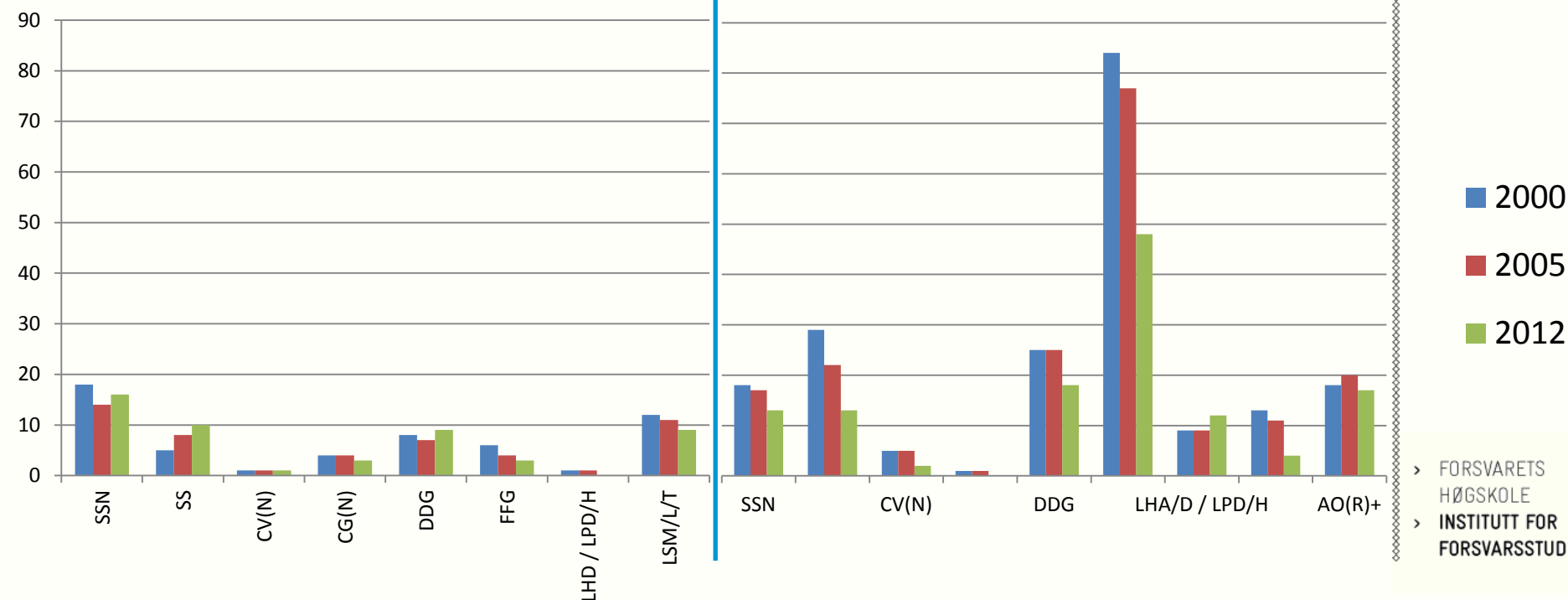

Konsekvenser

2) Norge blir mer utsatt/sårbar (gitt den erklærte russisk satsingen på sjøforsvaret)

Russland – Nord- og østersjøflåten

«NATO 6»

Konsekvenser

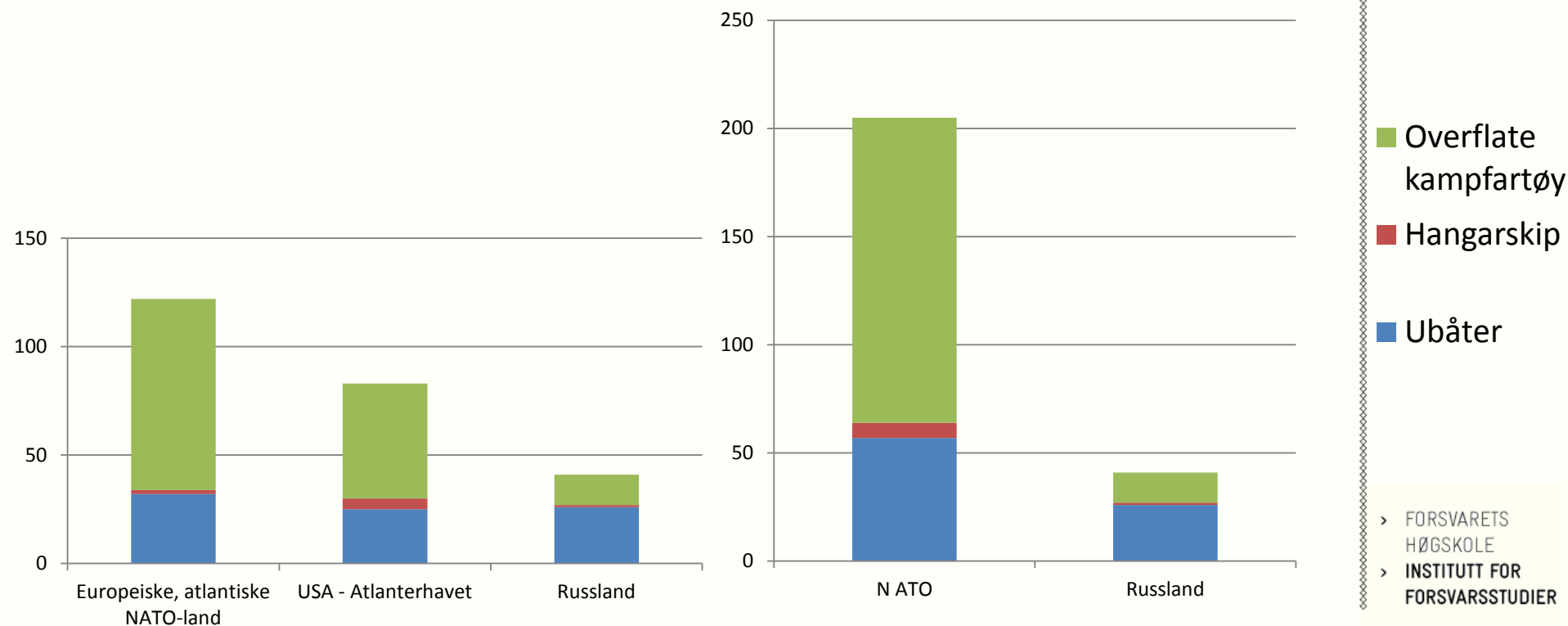
2) Norge blir mer utsatt / sårbar (gitt den erklærte russisk satsingen på sjøforsvaret)

Ship		Home ported Atlantic 2012	Total USN Ships 2012
Multi-purpose Aircraft Carrier	CVN	5	11
Guided Missile Cruiser	CG	10	22
Guided Missile Destroyer	DDG	28	62
Guided Missile Frigate	FFG	15	26
Amphibious Assault Ship (General Purpose)	LHA	1	2
Amphibious Assault Ship (Multi-Purpose)	LHD	4	8
Amphibious Transport Dock	LPD	4	11
Landing Craft Carriers (Dock Landing Ship)	LSD	6	12
Amphibious Command Ship	LCC	1	2
Mine Countermeasures Ship	MCM	0	14
Coastal Patrol	PC	5	10
Submarine (Nuclear Powered)	SSN	23	54
Guided Missile Submarine (Nuclear-Powered)	SSGN	2	4
Balistic Missile Submarine (Nuclear-Powered)	SSBN	6	14
Total Number of Ships		110	252

Konsekvenser

2) Norge blir mer utsatt / sårbar (gitt den erklærte russisk satsingen på sjøforsvaret)

Konsekvenser

- Tre påstander:
 - 3) Sjøforsvaret vil måtte forvente å bidra mer i ulike typer oppdrag langt borte i årene fremover
- økt vektlegging av maritime «good order at sea» operasjoner
- økt strategisk betydning, sjømilitær oppbygging og spenning i Asia-Stillehavsregionen (Sør-Kinahavet, Indiske hav, osv.)

Takk for oppmerksomheten!

